

Poradnik dla rodziców, nauczycieli i pedagogów

W jaki sposób działać i reagować na próbę organizacji Tęczowego Piątku w Twojej szkole?

Broszura przygotowana przez ekspertów Centrum Życia i Rodziny

INFORMACJE OGÓLNE

Dowiedz się, czy Tęczowy Piątek będzie organizowany w Twojej szkole (szkole Twojego dziecka). Najlepiej skontaktować się z sekretariatem, wychowawcą lub dyrektorem – odwiedzić osobiście lub zadzwonić.

Jeśli otrzymasz informację, że Tęczowy Piątek będzie organizowany w Twojej szkole, dowiedz się:

- 1) kto będzie prowadził wydarzenie (dyrektor, nauczyciel, rodzic, rada rodziców, uczeń, samorząd uczniowski, organizacja zewnętrzna działająca w szkole, osoba spoza społeczności lokalnej);
- 2) gdzie można znaleźć podstawę prawną dla organizowania Tęczowego Piątku w szkole (skoro tego typu ponadprogramowe wydarzenie jest organizowane, to podstawa prawna musi istnieć i można śmiało domagać się jej podania);
- 3) jakie są cele tego wydarzenia oraz czy będą podczas niego poruszane treści dotyczące rozwoju psychoseksualnego człowieka, w tym orientacji seksualnej oraz tożsamości płciowej lub związane z płcią społeczno-kulturową (gender), ekspresją płciową;
- 4) jakie materiały oraz jakich organizacji będą wykorzystywane podczas akcji Tęczowy Piątek (np. ulotki, broszury, plakaty);
- 5) jeśli szkoła jest szkołą publiczną prowadzoną przez jednostkę samorządu terytorialnego, to czy organizacje, których materiały mają być wykorzystywane podczas wydarzenia, spełniły warunki przewidziane w art. 86 ust. 1 i 2 ustawy – Prawo oświatowe (PrO), a mianowicie:

- a) czy ich celem statutowym jest działalność wychowawcza albo rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły lub placówki?
 - b) czy uzgodniły warunki swojej działalności, polegającej na kierowaniu do uczniów przekazu o określonej treści (bezpośrednio przez swoich przedstawicieli¹ lub pośrednio w formie materiałów rozprowadzanych „wolontaryjnie” np. przez uczniów szkoły lub nauczycieli), z dyrektorem szkoły i uzyskały jego zgodę na podjęcie takiej działalności?
 - c) czy wydanie przez dyrektora szkoły zgody zostało poprzedzone uzyskaniem pozytywnej opinii rady szkoły lub placówki (jeśli została powołana) i rady rodziców?
- 6) czy organizacja wydarzenia o celach i charakterze Tęczowego Piątku została przewidziana w programie wychowawczo-profilaktycznym (dokument opracowywany przez szkołę, uchwalany przez radę rodziców w porozumieniu z radą pedagogiczną)?

Bądź dociekliwy i zdobądź jak najwięcej szczegółowych informacji (np. jakie są personalia osób lub dane podmiotów organizujących TP oraz ich związek ze szkołą; ile tych osób jest; który dokładnie przepis, a nie akt prawny, jest podstawą prawną organizacji TP w szkole, kiedy udzielano zgód, wydawano opinie; w jakiej formie; gdzie są dostępne dokumenty je potwierdzające).

Jeśli rozmówca nie będzie posiadał pełnej wiedzy w tej sprawie, będzie unikał odpowiedzi albo odmówi jej udzielenia, można zapowiedzieć wysłanie w tej sprawie maila do sekretariatu i poprosić o odpowiedź na niego. W mailu warto nawiązać do wcześniejszej rozmowy osobistej lub telefonicznej. W ten sposób zyskujemy dowód, że zwróciliśmy się z prośbą o informację. Ewentualny brak odpowiedzi na maila uprawdopodobni bierność szkoły i być może przydatny w dalszych działaniach.

Jeśli okaże się, że:

- szkoła rozprowadzając materiały organizacji zewnętrznych nie dopełniła procedury z art. 86 ustawy – Prawo oświatowe lub
- wydarzenie o celach i charakterze Tęczowego Piątku nie zostało przewidziane w programie wychowawczo-profilaktycznym szkoły (czyli rada rodziców nie wyraziła na niego zgody)

- oznacza to, że Tęczowy Piątek odbywa się w sprzeczności z przepisami prawa.

¹ W takiej sytuacji przed dopuszczeniem osoby z zewnątrz do kontaktu z uczniami powinny być nadto spełnione warunki przewidziane w ustawie z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U. z 2024 r. poz. 1802 ze zm.), szczególnie opisane w art. 21 tej ustawy.

Jak zareagować w takiej sytuacji?

W przypadku naruszenia przepisów przy organizacji Tęczowego Piątku, w kontakcie ze szkołą zażądaj natychmiastowego wycofania szkoły z akcji. W takiej sytuacji można złożyć zawiadomienie do wojewódzkiego kuratora oświaty (tutaj dane wszystkich kuratoriów <https://www.gov.pl/web/edukacja/kuratoria-oswiaty>) oraz do organu prowadzącego szkołę (np. właściwego wójta, burmistrza, prezydenta miasta – w odniesieniu do szkół podstawowych lub starosty – w odniesieniu do szkół średnich). W zawiadomieniu wskaż szkołę, o którą chodzi, opisz całą sytuację i wskaż, że naruszono przepisy art. 84 lub 86 ustawy – Prawo oświatowe. Możesz zastrzec swoją anonimowość.

Jeśli decyzja o organizacji Tęczowego Piątku została podjęta zgodnie z przepisami, masz prawo zabrania dziecka z zajęć i usprawiedliwienia jego nieobecności w formie przewidzianej przez statut szkoły (art. 99 pkt 2 PrO).

Jak reagować na promocję Tęczowego Piątku w szkole?

Możliwe są też sytuacje, w których nauczyciele bądź uczniowie będą podejmować różne, często drobne działania w ramach Tęczowego Piątku (powieszenie plakatu, poruszenie tematu na lekcji, noszenie wpinki).

W takiej sytuacji warto:

- dowiedzieć się jakiego rodzaju to działania oraz kto je propaguje;
- porozmawiać z nauczycielem, najlepiej wspólnie z innymi rodzicami, i poprosić go o zaniechanie promocji Tęczowego Piątku lub wpłynięcie na zachowanie uczniów w tej materii;
- jeśli rozmowa z nauczycielem nie przyniesie rezultatu - interweniować u dyrekcji, by doprowadziła do usuwania działań związanych z Tęczowym Piątkiem, posługując się argumentami o braku zgody na działalność organizacji zewnętrznych w szkole, braku wydarzeń o celach i charakterze Tęczowego Piątku w programie wychowawczo-profilaktycznym i innych wcześniej wymienionych.

ARGUMENTACJA PRAWNA

Rodzicu, pamiętaj, że:

- to rodzina jest pierwszym i głównym miejscem wychowania Twojego dziecka;
- a Ty jesteś jego pierwszym i głównym wychowawcą;
- rola szkoły w tym procesie jest jedynie pomocnicza;
- Twoje prawo do wychowania dziecka zgodnie z własnymi przekonaniami gwarantuje Konstytucja RP oraz przepisy ustaw. Obowiązuje ono również w przestrzeni szkolnej.

W argumentacji możesz powołać się na następujące przepisy prawne:

art. 48 ust. 1 Konstytucji RP

Rodzice mają prawo do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniami. Wychowanie to powinno uwzględniać stopień dojrzałości dziecka, a także wolność jego sumienia i wyznania oraz jego przekonania.

art. 53 ust. 3 Konstytucji RP

Rodzice mają prawo do zapewnienia dzieciom wychowania i nauczania moralnego i religijnego zgodnie ze swoimi przekonaniami. Przepis art. 48 ust. 1 stosuje się odpowiednio.

art. 96 § 1 zd. 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego

Rodzice wychowują dziecko pozostające pod ich władzą rodzicielską i kierują nim.

art. 1 pkt 2 Prawa oświatowego

System oświaty zapewnia w szczególności wspomaganie przez szkołę wychowawczej roli rodziny.

art. 68 ust. 6 Prawa oświatowego

Dyrektor szkoły lub placówki w wykonywaniu swoich zadań współpracuje z radą szkoły lub placówki, radą pedagogiczną, rodzicami i samorządem uczniowskim.

WAŻNE ORGANY DZIAŁAJĄCE W SZKOLE

Pamiętaj o ważnych organach działających w szkołach, szczególnie szkołach publicznych prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego:

Rada szkoły (art. 80 PrO)

- wnioskuje o dokonanie oceny działalności szkoły, dyrektora, nauczyciela;
- dokonuje oceny z własnej inicjatywy;
- jej członkowie to rodzice, nauczyciele i uczniowie.

Rada rodziców (art. 83 PrO)

- występuje do dyrektora i innych organów szkoły z wnioskami i opiniami we wszystkich sprawach;
- uchwała w porozumieniu z radą pedagogiczną program wychowawczo-profilaktyczny.

Samorząd uczniowski (art. 85 PrO)

- przedstawia radzie szkoły, pedagogicznej i dyrektorowi wnioski i opinie.

Organizacje społeczne w szkole (art. 86 PrO)

- w szkole mogą działać stowarzyszenia i inne organizacje;
- ich celem statutowym powinna być działalność wychowawcza albo rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły;
- ich działanie w szkole wymaga zgody dyrektora, wyrażonej po wcześniejszym uzgodnieniu warunków tej działalności i po uzyskaniu pozytywnej opinii rady szkoły i rady rodziców.

Szczegóły kampanii „Szlachetny Piątek” dostępne są na stronie:

<https://szlachetnypiatek.pl>

oraz na stronie internetowej Centrum Życia i Rodziny:

<https://czir.org>